

Witkowski, Grzegorz

Na ratunek zabytkom

Przegląd Pruszkowski nr 2, 59-65

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na ratunek zabytkom

Zdegradowanie Pałacyku „Sokoła”, jeśli chodzi o substancję budowlaną i ruina wielu elementów zewnętrznych, to nie tylko zagrożenie dla użytkowników i osób przebywających w otoczeniu budynku, ale też trwający zbyt długo niekorzystny wizerunek miasta.

Rok 2004 przyniósł zdecydowany zwrot w dziedzinie ochrony zabytków w Pruszkowie.

Znajdujący się „w zarządzie” Miasta sztandarowy zabytek i zarazem najważniejsze świadectwo dawnego Pruszkowa, czyli dwór

hr. Potulickich – dzisiejszy urząd stanu cywilnego, został pieczołowicie odrestaurowany w latach 2004 i 2005. Pamiętać należy również o podobnym przedsięwzięciu, które sprawiło, że zabudowania folwarczne, należące do dawnych właścicieli miasta, przeszły kapitalny remont już w latach 70. ubiegłego wieku ku pożytkowi uczestników wyjątkowo bogatej oferty kulturalnej mieszczącego się tam od z górą 30 lat Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego.

Zachować dla kultury

Dwa lata temu zawieszono działalność instytucji mieszczących się w pałacyku „Sokoła”. Musiały one urządzić się tymczasowo gdzie indziej, by działać nieprzerwanie. Jedyne filia biblioteczna nr 4 spakowała swoje zbiory.

Niedługo będziemy świadkami przywrócenia do świetności drugiego pod względem ważności zabytkowego obiektu w Pruszkowie. W połowie 2010 roku planowane jest oddanie do użytku wyremontowanego pałacu „Sokoła”. W nim – jak dotychczas – prosperować będzie Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia i Młodzieżowy Dom Kultury, jako powiatowa instytucja kultury. Celem tego poważnego zadania jest nie tylko uratowanie zabytku, ale też stworzenie lepszych warunków działania dla instytucji kulturalnych. Wraca historyczne wejście od strony ulicy Chopina, przed którym będzie

można zaparkować auto podwożące pacholę na zajęcia. Wewnątrz – same miłe niespodzianki: porządek komunikacyjny, dwie klatki schodowe, winda i inne udoskonalenia dla niepełnosprawnych, eleganckie i funkcjonalne pomieszczenia użytkowe i łazienki oraz podziemna sala kameralna.

Po zdemontowaniu ogrodzeń placu budowy nie zobaczymy już tętniącego przed laty życiem amfiteatru, którego zniszczone w najwyższym stopniu elementy zostały zdematerializowane. Powód jest prosty: konserwator zabytków nie wyraził zgody na jego dalsze funkcjonowanie w ścisłym związku architektonicznym z pałacem. Jako „rekompensata” już niebawem ukaże się naszym oczom „wybieg”, doskonały do wykorzystania jako scena letnia. Taras letni i plac z fontanną będą historycznym nawiązaniem do tradycyjnych rozwiązań ogrodowych.

Omawiany przez nas obiekt wraz z otaczającym go parkiem jest wpisany do rejestru zabytków. Wszelkie przemyślenia budowlano – architektoniczne, co do najmniejszego szczegółu zostały ze służbami konserwatorskimi omówione i zatwierdzone.

Biblioteczka tułaczka

Do Pałacyku nie powróci już filia nr 4 Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, która mieściła się tu od czasu przenosin z domu państwa Szczepkowskich, przy ul. Kościuszki, róg Daszyńskiego. Pieczołowicie zabezpieczony księgozbiór zostanie rozpakowany w wolnostojącym budynku dwie posesje dalej od „Sokoła”, przy ulicy Chopina, po sąsiedzku. Obok istniejącego przedszkola wyrósł niewielki, nowoczesny pawilon. Będzie to pierwszy w dziejach Pruszkowa samodzielny obiekt biblioteczny. „Przecięcie wstęgi” w przyszłym roku będzie pretekstem do jeszcze szerszego rozpostarcia skrzydeł tej najstarszej instytucji kultury w naszym mieście. Pruszkowska Książnica zaglądać ma do „Sokoła” często i regular-

nie, bowiem tu (między innymi) ma się realizować i dalej rozwijać popularyzatorska część jej statutowej działalności.

Trzy w jednym

Dzięki przemyślanej koncepcji architektów, w „Pałacyku” mogą się przenikać funkcje obu „zamieszkałych” tam instytucji. Gościnne progi zniosą z powodzeniem niejeden koncert poezji, spotkanie z pisarzem, najazd miłośników wierszy któregoś z pruszkowskich wieszczów, czy wystawę dzieł. Niewykluczone są inicjatywy innych zainteresowanych współpracujących i bratnich ośrodków kulturalnych. Organizacji wesel „niestety” nie przewiduje się.

Kolejny park dla wszystkich

W następstwie tego przedsięwzięcia nie może zabraknąć parku „w nowej szacie”. Wkrótce po zakończeniu prac budowlanych zostanie on urządzony na nowo. Nie oznacza to w żadnym wypadku barbarzyńskiego traktowania zachowanych drzew i krzewów. Inwestor, czyli Urząd Miejski w Pruszkowie, nie przewiduje zamknięcia parku, co byłoby – owszem – zgodne z przedwojennymi założeniami tego miejsca, ale biegnące przez park obfite potoki pieszych zdecydowały o utrzymaniu jego „demokratycznego charakteru”. Marsz ze stacji kolejowej do centrum, to okazja do miłego spaceru z wykorzystaniem uroków życiodajnej zieleni, fontanny i ze smakiem odrestaurowanego pałacu. Należy dodać, że droga ta jest częścią większego założenia komunikacyjnego, realizowanego już od roku ciągu pieszego, prowadzącego aż do ulicy Bolesława Prusa.

Warto pamiętać, że pięćdziesięcioletni Pruszków dysponujący obok ogromnego, jak na miejskie warunki, założenia parko-

wego w dawnym majątku Potulickich oraz parku Mazowsze, będącego pozostałością (znanego skądinąd założenia) gospodarstwa Hoserów, będzie mógł się poszczycić kolejnym zrewaloryzowanym obszarem, zwanym też parkiem Kościuszki. [Park przed II wojną światową był parkiem Sokoła. Władze PRL usiłowały zmienić nazwę na park Kościuszki – nawet przeniesiono na teren parku popiersie Tadeusza Kościuszki, niszcząc kopiec na skrzyżowaniu ul. 3 Maja i Narodowej usypany w setną rocznicę urodzin naszego bohatera (październik 1917 r.). Dla mieszkańców Pruszkowa nadal jest parkiem Sokoła. – od redakcji] Tak oto Pruszków staje w niezbyt liczny szereg miejscowości mogących pochwalić się wyjątkowo rozległymi i urządzonymi terenami zielonymi o walorach parku kulturowego.

Z encyklopedii...

Nazwa inwestycji: Przebudowa Pałacyku „Sokoła”

Adres inwestycji: Pruszków, ul. Kościuszki 41

Inwestor: Urząd Miejski w Pruszkowie

Projekt: Joanna i Marcin Bujnowscy, Anna Kurek

Wykonawca: MAKSBUD Krzysztof Grzywacz

Powierzchnia zabudowy: 668 m²

Powierzchnia całkowita: 1369 m²

Koszt inwestycji: ponad 12 000 000 zł